

**សាររបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជូនជនរួមជាតិ**

**ស្តីពីវិធានការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់
ពីជំងឺរោគផ្លូវដង្ហើមធ្ងន់ធ្ងរ (ខូវីដ-១៩) និង ការព្យួរគោរពអនុគ្រោះពន្ធលើ
ទំនិញមួយចំនួន ក្រោមកម្មវិធី " ទំនិញគ្រប់មុខ លើកលែងរោងចក្រ " (EBA)**

- **សម្តេច, ឯកឧត្តម, លោកជំនាញ, លោក, លោកស្រី!**
- **ជនរួមជាតិ ជាទីគោរពស្រឡាញ់ !**

នៅក្នុងពេលថ្មីៗនេះ, ជម្ងឺរោគផ្លូវដង្ហើមធ្ងន់ធ្ងរដែលបណ្តាលមកពីមេរោគខូវីដ-១៩ (COVID-19) បានក្លាយទៅជាបញ្ហាប្រឈមដ៏ធំមួយទៀត ក្នុងចំណោមបញ្ហាប្រឈមមានស្រាប់នានា សម្រាប់សកលលោក ពិសេសគឺសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម និង ការថមថយនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ។ ផលប៉ះពាល់ពីជម្ងឺខូវីដ-១៩ បានមកដល់លឿន, មិនអាចព្យាករទុកជាមុនបានអំពីទំហំរបស់វា ហើយកំពុងបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់សេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងប្រទេសនានានៅតំបន់អាស៊ី និង អាចព្រហ្មទ្រព្យសេដ្ឋកិច្ចនៃប្រទេសមួយចំនួន ឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងវិបត្តិ ។ ប្រការនេះ ក៏បានបង្កើតជាការព្រួយបារម្ភ និង ភាពរំជើបរំជួល ដល់វិនិយោគិន, និយោជិត និង សាធារណជនផងដែរ ។ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសជាច្រើននៅក្នុងតំបន់ បានប្រញាប់ប្រញាល់ដាក់ចេញនូវវិធានការ ដើម្បីជួយស្រោចស្រង់, កាត់បន្ថយនូវផលប៉ះពាល់ និង គាំទ្រលើកស្ទួយនូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ។ ដូចប្រទេសដទៃទៀតនៅក្នុងតំបន់, ជម្ងឺខូវីដ-១៩ នេះ ក៏មានផលប៉ះពាល់មកលើវិស័យសំខាន់ៗនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាដែរ ដែលក្នុងនោះ, តាមការវាយតម្លៃបឋម, មានវិស័យពីររងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ជាងគេ គឺ៖ (ទី១)-វិស័យទេសចរណ៍ ដោយមូលហេតុ អ្នកទេសចរមានការភ័យខ្លាចលែងហ៊ានធ្វើដំណើរកំសាន្ត និង ការបិទជើងយន្តហោះ, និង (ទី២)-វិស័យកាត់ដេរ ដោយសារការខ្វះវត្ថុធាតុដើម ត្បិតរោងចក្រមួយចំនួននៅប្រទេសចិនមិនទាន់បើកដំណើរការឡើងវិញជាប្រក្រតី ។

នៅក្នុងបរិការណ៍នេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលក៏មិនឱបដៃនៅស្ងៀមមើលសហគ្រាស និង ក្រុមហ៊ុន ទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់, ក្លាយជាកម្មករ-និយោជិតមួយចំនួន បាត់បង់ការងារ, ហើយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចថមថយធ្លាក់ចុះដែលអាចបង្កជាហានិភ័យដល់សង្គមជាតិទាំងមូល នោះឡើយ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ, ក្នុងស្មារតីបុរេសកម្ម, ថ្ងៃនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចចិត្តដាក់ចេញនូវវិធានអន្តរាគមន៍បន្ទាន់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់ចំពោះមុខ នៅក្នុងវិស័យមួយចំនួន ក្នុងគោលដៅធានាលំនឹងនៃសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម ។ ក្នុងការដាក់ចេញវិធានការទាំងអស់នេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានគិតគូរលើគ្រប់ទិដ្ឋភាព សំដៅជួយដល់គ្រប់គូរអង្គពាក់ព័ន្ធផង និង ជំរុញលើកស្ទួយកំណើននៅតាមវិស័យដែលមានសល់សក្តានុពលផង រួមមាន៖ (ទី១)-ជួយដល់ក្រុមហ៊ុន

ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំង ដើម្បីឲ្យក្រុមហ៊ុនទាំងនោះ អាចបន្តអាជីវកម្មបាននៅក្នុងពេលដំលំបាកនេះ;
(ទី២)-ជួយដល់កម្មករ-និយោជិត, ក្នុងករណីត្រូវបាត់បង់ ឬ ត្រូវល្បួងការងារ, ឱ្យមានលំនឹងជីវភាព និង អាច
លើកកម្ពស់ជំនាញ ព្រមទាំងផលិតភាពការងាររបស់ខ្លួនសម្រាប់អនាគត; និង (ទី៣)-ជួយទ្រទ្រង់លើកស្ទួយ
កំណើន ជាពិសេស ជួយដល់សហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម ដែលជាផ្នែកខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ ទន្ទឹមនេះ,
វិធានការដែលត្រូវបានដាក់ចេញមកនេះ មិនត្រឹមតែជួយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ចំពោះមុខប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏
ជាវិធានការជួយលើកស្ទួយភាពប្រកួតប្រជែងដល់វិស័យទាំងនោះ និង សេដ្ឋកិច្ចជាតិទាំងមូល នៅពេលជំងឺ
ខ្វែង-១៩ បានឆ្លងផុតទៅ ផងដែរ ។

មុននឹងជម្រាបអំពីវិធានការនានា, ខ្ញុំសូមយកឱកាសនេះបញ្ជាក់សាជាថ្មីថា ជំងឺខ្វែង-១៩ និង បញ្ហា-
ប្រឈមផ្សេងៗទៀត មិនបង្កជាផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ និង ហួសហេតុ ដល់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានោះទេ ។ អ្វីដែល
អាចបង្កហានិភ័យធំមកលើសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមកម្ពុជា គឺ: **-ជំងឺក័យខ្លាច-** ដោយខ្វះហេតុផល ឬ ការស្ទង់-
ស្នោ ដោយសារការបន្ទាច ឬ ការយោសាសនាអកុសលរបស់ក្រុមជនអគតិមួយចំនួន ដែលមានបំណងបង្កភាព
ចលាចលនៅក្នុងសង្គមជាតិដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ។ ជាការពិត, មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា
នៅបន្តមានភាពរឹងមាំ ។ ដូច្នោះ, ខ្ញុំស្នើសុំឱ្យវិនិយោគិន, ទាំងជនជាតិកម្ពុជា និង បរទេស, មានជំនឿទុកចិត្ត
លើរាជរដ្ឋាភិបាល និង ចូលរួមអនុវត្តនូវវិធានការទាំងអស់ យ៉ាងសកម្ម ។ ចំពោះក្លាយៗជាកម្មករ-និយោជិត
ទាំងអស់, រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងធានារកការងារជូន ប្រសិនបើជួបប្រទះនឹងបញ្ហាបាត់បង់ការងារ ។ ក្នុងករណី
ដែលក្លាយៗមិនទាន់ចង់ធ្វើការងារ ហើយចង់ស្វែងរកឱកាសក្នុងការបង្កើនសមត្ថភាពជំនាញរបស់ខ្លួន, ក្លាយៗ
អាចចូលរួម និង ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ដែលរៀបចំដោយក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ជាមួយនឹងប្រាក់
បំណាច់ក្នុងកម្រិតមួយសមរម្យ ។

ទន្ទឹមនេះ, ខ្ញុំក៏សូមជម្រាបថែមទៀតថា អ្វីដែលបានដាក់ចេញនាពេលនេះ គឺជាកញ្ចប់វិធានការជុំទី
មួយ ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់, រក្សាលំនឹងអាជីវកម្ម និង លំនឹងជីវភាពជូនក្លាយៗកម្មករ-និយោជិតទាំង-
អស់ ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តតាមដានស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចជាប្រចាំ ។ ក្នុងករណីដែលស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរង
ផលប៉ះពាល់កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ, រាជរដ្ឋាភិបាលអាចបន្តអនុវត្តនូវវិធានការទាំងនេះ និង ដាក់ចេញនូវវិធានថ្មីៗ
បន្ថែមទៀត តាមការចាំបាច់ ។

ជាការពិត, វិធានការដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំដាក់ចេញមកនេះ មានច្រើន និង មានលក្ខណៈ
ប្រទាក់ក្រឡាគ្នា ជាអន្តរវិស័យ និង អន្តរក្រសួង-ស្ថាប័ន ។ នៅពេលនេះ, ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតជម្រាបជូនតែវិធាន-
ការណា ដែលទាក់ទងផ្ទាល់ជាមួយវិស័យឯកជន និង ក្លាយៗកម្មករ-និយោជិតប៉ុណ្ណោះ ។ ចំណែកវិធានការ
ផ្សេងទៀត ដែលទាក់ទងទៅនឹងស្ថាប័នរដ្ឋ និង បានទទួលការឯកភាពពីខ្ញុំរួចហើយ, **ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិត
សភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន** នឹងយកទៅចាត់ចែងបន្តជាមួយស្ថាប័ន និង គូអង្គពាក់ព័ន្ធតែម្តង ដើម្បីជំរុញអនុវត្ត
ឲ្យទាន់ពេល និង មានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងស្មារតីសាមគ្គីភាព, កិច្ចសហការ និង ការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ។

តទៅនេះ, ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនអំពីវិធានការទាំងឡាយ ដូចខាងក្រោម៖

១. វិធានការជួយគាំទ្រដល់វិស័យទេសចរណ៍

ជាមួយនឹងការភ័យខ្លាចជំងឺឌីជី-១៩, វិស័យទេសចរណ៍នៅក្នុងតំបន់ និង ប្រទេសកម្ពុជា ទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់ ។ នៅក្នុងខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០, ភ្ញៀវទេសចរណ៍បរទេសចូលមកកម្ពុជាបានធ្លាក់ចុះប្រមាណជាង ៦០%, ជាពិសេស ភ្ញៀវទេសចរណ៍ជាតិចិន បានធ្លាក់ចុះក្នុងរង្វង់ ៩០% ។ បើធៀបជាមួយនឹងគោលដៅទេសចរណ៍សំខាន់នៅក្នុងប្រទេស, អាជីវកម្មទេសចរណ៍នៅខេត្តសៀមរាប ទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ខ្លាំង ។ សកម្មភាពទេសចរណ៍នៅតំបន់ដ៏ទៃទៀត ស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតសមរម្យ ។ ជាមួយនឹងហេតុផលនេះ, វិធានការដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ គឺផ្តោតទៅលើការជួយដល់អាជីវកម្មទេសចរណ៍ ក៏ដូចជាជំរុញសកម្មភាពទេសចរណ៍នៅខេត្តសៀមរាប ។ គោលគំនិតធំៗនៃការដាក់វិធានការ គឺសំដៅជួយឲ្យសណ្ឋាគារ និង ផ្ទះសំណាក់ អាចបន្តអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនបាន, រក្សាបាននូវការងារជូនក្មួយៗកម្មករ-និយោជិត និង មានភាពប្រកួតប្រជែងខ្លាំងជាងមុន នៅពេលជំងឺឌីជី-១៩នេះ កន្លងផុតទៅ ។ ទន្ទឹមនេះដែរ, វិធានការមួយចំនួនទៀត ក៏នឹងជួយដល់ក្មួយៗដែលបាត់បង់ការងារពីវិស័យទេសចរណ៍ តាមរយៈការរៀបចំនូវការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីមានឱកាសចាប់យកជំនាញថ្មី ឬ មានលទ្ធភាពទទួលបានការងារល្អប្រសើរជាងមុន ។

ជាមួយគោលដៅខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញនូវវិធានការសម្រាប់ជួយគាំទ្រវិស័យទេសចរណ៍ដូចខាងក្រោម៖

- ទី១. លើកលែង(រដ្ឋទទួលបន្ទុកពន្ធដំនូស) នូវការបង់ពន្ធប្រចាំខែគ្រប់ប្រភេទរបស់សណ្ឋាគារ និង ផ្ទះសំណាក់ ដែលបានចុះបញ្ជីជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ និង មានសកម្មភាពអាជីវកម្មក្នុងខេត្តសៀមរាប សម្រាប់រយៈពេលបួនខែ ដោយគិតចាប់ពីខែ កុម្ភៈ រហូតដល់ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ ។ អាជីវកម្មសណ្ឋាគារ និង ផ្ទះសំណាក់ នៅតែមានកាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធអាករ និង ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអនឡាសម្រាប់គ្រប់គ្រងអាករលើតម្លៃបន្ថែម (E-VAT) ជារៀងរាល់ខែ ក្នុងរយៈពេលលើកលែងពន្ធនេះ;
- ទី២. មិនធ្វើសវនកម្មពេញលេញ សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទឆ្នាំ ២០២០ ចំពោះសហគ្រាសក្នុងវិស័យសណ្ឋាគារ និង ផ្ទះសំណាក់ ដែលបានចុះបញ្ជីជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ និង មានសកម្មភាពអាជីវកម្មក្នុងខេត្តសៀមរាប;
- ទី៣. ធ្វើវិចារណកម្មថវិកាជាតិឆ្នាំ ២០២០, ទាំងចំណាយចរន្ត និង ចំណាយវិនិយោគ, ពិសេសកាត់បន្ថយការធ្វើដំណើរចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំនៅក្រៅប្រទេស ដោយគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និង ចូលរួមជំរុញវិស័យទេសចរណ៍ក្នុងស្រុក ឲ្យទៅជាចលនាជាតិធំទូលាយ តាមរយៈ ការជំរុញនូវការធ្វើសិក្ខាសាលា, កិច្ចប្រជុំ, វគ្គបណ្តុះបណ្តាលខ្លីៗ និង កម្មវិធីផ្សេងៗទៀត រៀបចំដោយគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, វិស័យឯកជន, ស្ថានទូត, អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឲ្យទៅធ្វើនៅតាមខេត្តសំខាន់ៗ ពិសេសគឺខេត្តសៀមរាប;

- ទី៤. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការធ្វើដំណើររួមគ្នាតាមផ្លូវគោក, ផ្លូវទឹក និង ផ្លូវអាកាស ជាពិសេស ជាមួយប្រទេសជិតខាង (ដូចជា បាងកក-សៀមរាប និង ហូជីមិញ-សៀមរាប) ពិសេស តាមរយៈ រថយន្តក្រុង ឬ រថយន្តផ្ទាល់-ខ្លួន ដោយធ្វើការសម្របសម្រួលដោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នូវបញ្ហាប្រឈមនានាដែលកើតមានឡើងនៅកន្លែងទទួលសេវាកម្មឆ្លងកាត់ព្រំដែន និង បញ្ហាពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត;
- ទី៥. ក្រសួងទេសចរណ៍ និង ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបើកយុទ្ធនាការរៀបចំសកម្មភាព និង ព្រឹត្តិការណ៍ទាក់ទាញផ្សេងៗនៅក្នុងខេត្តសៀមរាប ដូចជា អង្គរសង្គ្រាន (២០២០), ពិធីបុណ្យប្រពៃណី-សាសនា, កម្មវិធីប្រកួតកីឡា, ការប្រគុំតន្ត្រី, ការបញ្ចាំងភាពយន្ត និង ការបង្ហាញម៉ូដសំលៀកបំពាក់ ជាដើម សម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរណ៍ជាតិ និង អន្តរជាតិ;
- ទី៦. រក្សាថ្លៃសំបុត្រចូលទស្សនាតំបន់អង្គរឱ្យនៅដដែល ប៉ុន្តែបន្ថែមចំនួនថ្ងៃសម្រាប់ប្រភេទសំបុត្រនីមួយៗ, សំបុត្រសម្រាប់ ១ ថ្ងៃអាចចូលមើលបាន ២ ថ្ងៃ, សំបុត្រសម្រាប់ ៣ ថ្ងៃ អាចចូលមើលបាន ៥ ថ្ងៃ និង សំបុត្រសម្រាប់ ៧ ថ្ងៃ អាចចូលមើលបាន ១០ ថ្ងៃ ដើម្បីទាក់ទាញទេសចរឲ្យស្នាក់នៅបន្ថែម នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា;
- ទី៧. ក្រសួងទេសចរណ៍ត្រូវរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដល់កម្មករ-និយោជិត ដែលចាត់បង់ការងារនៅក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ (បុគ្គលិកបម្រើការនៅតាមសណ្ឋាគារ, ផ្ទះសំណាក់, និង ភ្នាក់ងារទេសចរណ៍) តាមរយៈការរៀបចំឱ្យមាននូវវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនៃមុខវិជ្ជាចំណេះដឹងថ្មី (Reskilling) ឬ ការបង្កើនចំណេះដឹងបន្ថែម (Upskilling) និង ការផ្តល់នូវប្រាក់ខែសមរម្យ ។

២. វិធានការជួយវិស័យកាត់ដេរសំលៀកបំពាក់, ស្បែកស៊ើប និងការមួម

វិស័យកាត់ដេរក៏ទទួលនូវផលប៉ះពាល់ច្រើនពីការភ័យខ្លាចជំងឺ ខូវីដ-១៩ នេះផងដែរ ដោយសាររោងចក្រនៅប្រទេសចិនភាគច្រើនមិនទាន់បើកដំណើរការពេញលេញនៅឡើយ ដែលធ្វើឱ្យការផ្គត់ផ្គង់ទៅកាន់ទីផ្សារផ្សេងទៀត រួមទាំង ប្រទេសកម្ពុជាផង មានភាពយឺតយ៉ាវ ហើយប្រឈមនឹងការខ្វះវត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ការផលិត ។ មកដល់ពេលនេះ, មានរោងចក្រមួយចំនួនតូចបានចាប់ផ្តើមគិតគូរពីការល្អរសកម្មភាពផលិតកម្ម សម្រាប់រយៈពេលខ្លី ។ ទន្ទឹមនេះ, ការល្អរសកម្មភាពអនុគ្រោះពន្ធលើទំនិញមួយចំនួន នៅក្រោមកម្មវិធី EBA ក៏នឹងបង្កផលប៉ះពាល់ខ្លះទៅលើការផលិតរបស់រោងចក្រមួយចំនួនតូចដែរ ។ ហេតុនេះ, ដូចវិស័យទេសចរណ៍ដែរ, រាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញនូវវិធានការមួយចំនួនសម្រាប់ជួយគាំទ្រដល់វិស័យនេះ ដែលជាគោលការណ៍វិធានការទាំងនោះ ត្រូវបានរៀបចំសំដៅជួយទាំងរោងចក្រ-សហគ្រាស និង កម្មករ-និយោជិត ដែលទទួលផលប៉ះពាល់, ទាំងពីជំងឺ ខូវីដ-១៩ និង ទាំងពីការល្អរ EBA ។

ជាមួយគោលដៅខាងលើ, ខ្ញុំសូមជម្រាបជូននូវវិធានការសម្រាប់ជួយដល់រោងចក្រ-សហគ្រាស ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីការខ្វះវត្ថុធាតុដើម និង ពីការល្អរ EBA ដូចខាងក្រោម៖

- ទី១. ពិនិច្ឆ័យផ្តល់ជូនការលើកលែងពន្ធ (Tax holiday) អាចពី ៦ ខែ ទៅ ១ ឆ្នាំ សម្រាប់រោងចក្រ-សហគ្រាស ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ ទៅតាមកម្រិតភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃផលប៉ះពាល់ជាក់-

ស្តែងលើរោងចក្រនីមួយៗ ដែលបណ្តាលមកពីការខ្វះវត្ថុធាតុដើមផលិត ឬ/និង ការល្អ EBA (ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវដឹកនាំសម្របសម្រួលរៀបចំរូបមន្ត និង គោលការណ៍ជាក់លាក់ សម្រាប់ការវាយតម្លៃផ្តល់ការលើកលែងពន្ធនេះ);

ទី២. អនុញ្ញាតឱ្យរោងចក្រមិនបង់ប្រាក់វិភាគទានធានារ៉ាប់រងរបបហានិភ័យការងារ និង ថែទាំសុខភាព (បសស) ក្នុងអំឡុងពេលរោងចក្រល្អអាជីវកម្ម;

ទី៣. សម្រាប់រោងចក្រ-សហគ្រាស ដែលផ្អាកសកម្មភាពផលិតរយៈពេលខ្លី ដោយសារខ្វះវត្ថុធាតុដើម, រោងចក្រ-សហគ្រាសត្រូវចេញប្រាក់ខែចំនួន ៤០% នៃប្រាក់ខែអប្បបរមារបស់កម្មករ-និយោជិត (ដែលមានចំនួន ១៩០ ដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០) ខណៈរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងចូលរួមចំណែក ២០% នៃប្រាក់ខែអប្បបរមាបន្ថែម (សរុប ៦០% នៃប្រាក់ខែអប្បបរមា) ។ ដើម្បីទទួលបានការឧបត្ថម្ភនេះ ក្លាយជាកម្មករ-និយោជិតត្រូវចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលខ្លីៗ រវាងពី ១ ទៅ ២ សប្តាហ៍ ដែលរៀបចំដោយក្រសួងការងារ និង បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ នៅតាមបណ្តារោងចក្រ-សហគ្រាស;

ទី៤. ក្រសួងការងារ និង បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវសហការជាមួយសមាគមរោងចក្រកាត់ដេរកម្ពុជា (GMAC) និង ដៃគូពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីជំរុញការផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ អំពីលទ្ធផលការងាររបស់ -គម្រោងរោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា (Better Factories Cambodia-BFC)- ដើម្បីឱ្យអ្នកបញ្ជាទិញបានដឹងថា ទំនិញពីកម្ពុជាមានការគោរពនូវសិទ្ធិមនុស្ស, សិទ្ធិការងារ, មានលក្ខខណ្ឌការងារល្អប្រសើរ និង មិនមានការប្រើប្រាស់ពលកម្មកុមារ ។

សម្រាប់វិធានការជួយដល់ក្លាយជាកម្មករ-និយោជិត ដែលបាត់បង់ការងារ និង មិនទាន់អាចរកការងារថ្មីបាន ឬ ចង់ផ្លាស់ប្តូរការងារនាពេលអនាគត, ក្រសួងការងារ និង បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជូនដល់ក្លាយៗ ដែលរួមមានដូចខាងក្រោម៖

ទី១. ផ្តល់សេវាជួយរកការងារឱ្យកម្មករធ្វើ តាមរយៈទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ (NEA) ដែលអាចជួយជំរុញកម្មករ-និយោជិត ដែលបាត់បង់ការងារឱ្យចាប់យកការងារថ្មីបានឆាប់រហ័ស;

ទី២. បណ្តុះបណ្តាលជំនាញទន់ (Soft skills) រយៈពេលខ្លីពី ១ ដល់ ២ សប្តាហ៍ ដល់កម្មករ-និយោជិត ដែលបាត់បង់ការងារ និង មិនទាន់រកការងារធ្វើឡើងវិញបាន;

ទី៣. បណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេសរយៈពេល ៤ ខែ ដើម្បីបំពាក់ជំនាញថ្មី និង ផ្តល់ភាពងាយស្រួល ក្នុងការរកការងារធ្វើ ក្នុងវិស័យមិនមែនកាត់ដេរ;

ទី៤. ផ្តល់ជូនដល់សិក្ខាកាម ដែលត្រូវបានជ្រើសរើស និង ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល នូវប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ចំនួន ១២០ ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងមួយខែ សម្រាប់រយៈពេល ៦ ខែ (៤ ខែសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល និង ២ ខែសម្រាប់ទុកបម្រុងក្នុងអំឡុងពេលរកការងារធ្វើមិនទាន់បាន) ។

៣. វិធានការទ្រទ្រង់កំណើន

បន្ថែមពីវិធានការរយៈពេលខ្លី ដែលបានដាក់ចេញសម្រាប់ជួយដល់វិស័យទេសចរណ៍, វិស័យកាត់ដេរ និង វិធានការជួយដល់កម្មករ-និយោជិត, រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានគិតគូរអំពីការទ្រទ្រង់កំណើន ក្នុងទម្រង់ជាការលើកទឹកចិត្តដល់វិស័យដែលនៅមានសក្តានុពលសម្រាប់ការរីកចម្រើន ជាអាទិ៍ សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ព្រមទាំងការជំរុញសកម្មភាពអាជីវកម្មនៅក្នុងវិស័យផ្សេងទៀត ពិសេស វិស័យសំណង់ និង អចលនទ្រព្យ ។ រាជរដ្ឋាភិបាលមានគោលបំណងប្រែក្លាយសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម ឱ្យទៅជាកម្លាំងចលករជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច, ផ្តល់ការងារកាន់តែច្រើនដល់ពលករកម្ពុជា និង មានលទ្ធភាពផលិតនូវទំនិញកាន់តែច្រើនជំនួសឱ្យការនាំចូល ។ ក្នុងគោលដៅនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញនូវវិធានការ ដូចខាងក្រោម៖

- ទី១. រៀបចំបង្កើតគណៈកម្មាធិការសកម្មភាពគោលនយោបាយ ដើម្បីជំរុញ និង អភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម ដែលមានសមាជិកកម្រិតក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ នៅក្រោមការដឹកនាំផ្ទាល់របស់ប្រធានគណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ។ គណៈកម្មាធិការនេះ នឹងដាក់ចេញនូវវិធានការជាក់ស្តែងពាក់ព័ន្ធនឹងការជំរុញ និង អភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម, តាមដានការអនុវត្ត និង ស្នើដាក់ចេញនូវវិធានការកែសម្រួល តាមការចាំបាច់;
- ទី២. ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវជំរុញការដាក់ឱ្យដំណើរការធនាគារសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម (SME Bank) ឱ្យបានឆាប់;
- ទី៣. រៀបចំជាកម្មវិធីហិរញ្ញប្បទានពិសេស ដែលមានទឹកប្រាក់រហូតដល់ ៥០ លានដុល្លារអាមេរិក តាមរយៈធនាគារអភិវឌ្ឍជនបទ (RDB) ដើម្បីផ្តល់កម្ចីមានការប្រាក់ទាប ដល់សហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម ក្នុងវិស័យកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម, វិស័យកសិ-ឧស្សាហកម្ម និង វិស័យកសិកម្ម ដែលមានដូចជា ការដាំបន្លែ, ការចិញ្ចឹមសត្វ និង ការចិញ្ចឹមត្រី ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យមទាំងនោះ មានលទ្ធភាពពង្រីក និង ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង នូវវិធានប្រាក់ផលិតកម្មរបស់ខ្លួន ក្នុងគោលដៅបង្កើតការងារបន្ថែម និង ពង្រឹងភាពប្រកួតប្រជែង;
- ទី៤. រៀបចំយន្តការចូលរួមធ្វើសហហិរញ្ញប្បទាន (Co-financing) និង ចែករំលែកហានិភ័យ (Risk sharing) ដែលមានទឹកប្រាក់រហូតដល់ ៥០ លានដុល្លារអាមេរិក តាមរយៈធនាគារសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម (SME Bank) ដែលមានដើមទុនរួចហើយ ជាមួយគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និង ធនាគារពាណិជ្ជនានា សំដៅជំរុញការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម ក្នុងផ្នែកកម្មន្តសាល និង សិប្បកម្ម សម្រាប់ជំនួសឱ្យការនាំចូល, បម្រើសេចក្តីត្រូវការក្នុងស្រុក ឬ ផ្តល់ជាធាតុចូលនៅក្នុងការផលិតរបស់ក្រុមហ៊ុនធំៗ ។ យន្តការនេះ នឹងមានរយៈពេលមួយឆ្នាំ ហើយនឹងផ្តល់នូវឥណទានក្នុងអត្រាការប្រាក់ទាប ដល់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម;
- ទី៥. លើកលែងពន្ធប្រចាំប្រាក់សម្រាប់អ្នកទិញផ្ទះ ដែលមានថ្លៃទាបជាងប្រាក់ពីរម៉ឺនដុល្លារអាមេរិក ក្នុងរយៈពេល ១ ឆ្នាំ ដោយគិតចាប់ពីខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០ ដល់ខែ មករា ឆ្នាំ ២០២១ សម្រាប់

ក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍នៅរដ្ឋាន ដែលបានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និងនៅមន្ទីរ
សេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ។ ទន្ទឹមនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលក៏សូមអំពាវនាវដល់ក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍
លំនៅដ្ឋានទាំងអស់ ឲ្យចូលរួមជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការបញ្ចុះថ្លៃផ្ទះ ទៅតាមលទ្ធភាពដែល
អាចធ្វើទៅបាន ។

- សម្តេច, ឯកឧត្តម, លោកជំនាញ, លោក, លោកស្រី!
- ជនរួមជាតិ ជាតិគោរពស្រឡាញ់ !

អ្វីដែលខ្ញុំបានរៀបរាប់ពីខាងលើនេះ គឺជាវិធានការរយៈពេលខ្លី និង បន្ទាន់ សំដៅជួយដល់វិស័យ
សំខាន់ៗនៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និង កម្មករ-និយោជិត ដែលរងផលប៉ះពាល់ នៅក្នុងសភាពការណ៍មិនអំណោយ-
ផលចំពោះមុខ ។ ដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ, នេះ គឺជាកញ្ចប់នៃវិធានការជុំទីមួយ ។ ក្នុងករណីចាំបាច់, រាជ-
រដ្ឋាភិបាលនឹងដាក់ចេញនូវវិធានការបន្ថែមទៀត ស្របទៅតាមការវិវត្តនៃសភាពការណ៍ជាក់ស្តែង ។ ទន្ទឹម
នេះ, ខ្ញុំក៏បានណែនាំឱ្យគណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ រៀបចំស្នើឡើងនូវវិធានការ
កែទម្រង់មុតស្រួចជាកញ្ចប់ថ្មីបន្ថែមទៀត សម្រាប់ខ្ញុំពិចារណា និង ពិនិត្យសម្រេចដាក់ឲ្យអនុវត្ត ដែលខ្ញុំគ្រោង
នឹងប្រកាសនៅក្នុងវេទិការាជរដ្ឋាភិបាល-ផ្នែកឯកជន លើកទី ១៩ នាថ្ងៃទី ១ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ ខាងមុខ
នេះ ដោយរាប់បញ្ចូលនូវ វិធានការបន្ថែមសម្រាប់ដោះស្រាយ និង កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការរីករាលដាល
នៃជំងឺខូវីដ-១៩ ក្នុងករណីចាំបាច់; វិធានការកែលម្អសភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជាសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម
និង វែង ពិសេស តាមរយៈការលើកកម្ពស់ផលិតភាព, កិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និង ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវ
ភាពងាយស្រួលក្នុងការធ្វើទុរកិច្ចនៅកម្ពុជា; ព្រមទាំងវិធានការសំដៅដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមជាក់ស្តែងតាម
វិស័យ និង អនុវិស័យសំខាន់ៗ សម្រាប់រយៈពេលមធ្យមខាងមុខ ដូចជា វិស័យកសិកម្ម, កសិ-ឧស្សាហកម្ម,
ទេសចរណ៍ និង សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ជាដើម ។

ជាទៅបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់ជនរួមជាតិ, វិនិយោគិន, ធុរជន, អាជីវករ, និង ក្មួយៗកម្មករ-
និយោជិតទាំងអស់គ្នា សូមមានស្មារតីនឹងនរ, មានជំនឿទុកចិត្តលើរាជរដ្ឋាភិបាល, បន្តកិច្ចការងារ និង
សកម្មភាពជីវិតប្រចាំថ្ងៃជាធម្មតា, ប្រឹងប្រែងអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត ក្នុងការធ្វើទុរកិច្ច ក៏ដូចជាក្នុងការបំពេញ
ការងារ, និង ចូលរួមអនុវត្តនូវវិធានការទាំងអស់ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញមកនេះ ប្រកបដោយ
ស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់, ស្មារតីប្រឹងប្រែងអស់ពីកម្លាំងកាយ ចិត្ត, ស្មារតីស្រឡាញ់ និង ជួយយកអាសារគ្នា
ក្នុងគ្រាលំបាក, ស្មារតីស្រឡាញ់ជាតិមិត្តភូមិ, ស្មារតីយកឈ្នះឱ្យបានលើរាល់បញ្ហាប្រឈមទាំងឡាយចំពោះ
មុខ, ស្មារតីជឿជាក់ថា កម្ពុជានឹងខ្លាំងជាងពេលមុនៗ នៅពេលឆ្លងផុតពីបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ និង ស្មារតីជឿ
ជាក់លើអនាគតដ៏ក្លឹស្មាងសម្រាប់គ្រប់ជំនាន់ទៅមុខទៀត ក្រោមម្លប់ដ៏ត្រជាក់នៃសុខសន្តិភាព ដែលយើង
ខិតខំសម្រេចបានមកដោយលំបាកលំបិន ជាមួយនឹងពលិកម្មដ៏ធំធេងមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន ។

សូមអគុណ!